

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Ibant cum illo discipuli ejus, & turba copiosa.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Asconitite, & cum Apollolis innumeram tur-
bam Chaillo adirete videbitis: Et ibi cum
... An pio obti-
... fierent discipuli
... eum sunt secuti?
... eos motos
... quae quotidie patrabat,
... Quaeidie crevit fama
... ita quae frequenter multa
... cum se deorsum perge-
... ad eum propter
... excellens, atque frequentiam
... in faciendis miraculis. Et dum ego de curio-
... de silentio, vos curiositate devota cum atten-
... me audite.

PARS PRIMA.

Ibat eam illo discipuli ejus, & turba
copiosa.

1. Duo genera curiositatum repetiuntur,
prima desiderabat, & diligenter res oc-
cultas, & dignas scitu, quaeque proprium statum
concernunt, sicut flagrat; haec est bona & la-
dabili, vocaturque à Divo Thoma studiositas studio
... cognoscendi ea, quae ad animum nu-
... ordinabiliter pertinent.
Secunda est desiderium inordinatum sciendi illa,
quae ad nos non pertinent, & specialiter secreta,
atque facta alterius, & haec vituperanda ac fugi-
... in super vacuis re-
... in pluribus ejus
... curiosis. Sanctus Anselmus sic
... quae scire
... Et Hugo Cardinalis: Est super-
... Hanc distin-
... Augustinus: Di-
... uterque a-
... Curiosus tamen ea
... Et
... S. Bernardus. Sunt qui scire volunt eo sine tantum,
... Et sunt
... ut scientiam suam vendant
... Et sunt
... ut adfiscant, &
... hoc sensu Aristote-
... de infide-
... magis
... Hanc nul-

lus subigere potest, qualibet alia potest instar ac-
cidentis separari, sed haec cum sit nobis facta prop-
pria, instat proprietatis juxta Logicos omni soli,
& semper convenit. Huc spectat ille videtur Seneca
dicens: Curiosum nobis natura ingenium dedit. Lib. de
& artificii, & palebritudinis sua conjicia, spectatores beata vid.
nos tantis rerum spectaculis genuit, perditura fru-
c. 32.
tum sui, si tam magna, tam clara, tam subtiliter
ducta, tam nitida, & non uno genere forma soluta
dum ostenderet; natura dum spectatores, & admi-
ratores suarum actionum mirandarum desiderat,
dedit ingenium curiosum, quod videre deside-
rat, alias factus diligentiarum, & artificio-
rum se perdidisse crederet. Imo Deus cordi-
bus nostris laudabilem, & virtuosam curiosi-
tatem caelestium indidit; sed nos illam negli-
gentes ad inferiorum indagacionem, ex quibus
nulla resultat utilitas convertimur. Audiamus
doctrinam Laurentii Justiniani Patriar-
chae Veneti: Factus est homo, ut caelestia consequa-
tur, in visibilia concupiscat, & majora quaeat. Lib. de
impellitur igitur à natura, ut summum videre op-
e. 18.
petat bonum, inferiora ideo tanta cum aviditate
perlustrat, ut si quid in illis summi boni vestigium
est, percunctando reperiat. Reverta humana curio-
sitas nimis magna est. Non satiatur oculus visis, nec
auris implentur auditu. Et ego jurem, non esse
creaturam in qua non deat curiositas.

3. In empyreum sublevemur, & Lucife-
rum creaturam nobilissimam, quam manus divi-
na creavit, consideremus. Sacri Doctores causam
inquirunt, quodnam fuerit delictum Luciferi, ut
inverteretur tota curia caelestis, & ipse ab illa ve-
let indignus à sancto Michael ejectione? A Dio-
nylio Cathusano multis assignari causas scio,
inter quas primatum tenet superbia. Voluit quippe
In c. 14.
Angelus praesse, non solum secundum quod Deus in-
Isa. ar. 31.
stituunt, qui eum omnibus praesulit, scilicet, ut eis pra-
eset sub Deo, ita quod ipse Deo subesset, & ceteris ad
Dei honorem praesisset, sed voluit habere separa-
um
ac proprium principatum, ita quod sibi subessent,
tanquam supremo cuidam ad ipsum in omnibus a-
gendis, tanquam ad regulam recurrendo, eo quod sa-
pienrior, ac sublimior esset. Sed D. Bernardus in hoc
facto actum maximae curiositatis notavit primo,
dum indirecte actu voluntatis similis Deo esse
voluit Super solum Dei exaltabo solum meum, & Isa. 14.
similis ero altissimo. Secundo dum actus intellectus
antececederet curiositate ductus illos terminos,
& gradus investigavit, ad quos eum effrecati
appetitus, & inordinata desideria portabant. Per
De grad.
curiositatem à veritate cecidit, quia prius spectavit humilitate,
curiose,

Curiositas

curiosus quod affluvit illi, ait Bernardus. Sed nolim ut curiositate nostra ad tantam sublimitatem evehamur, sed dum idem nobis evenit, quod Lucifero ad nostra deprimamur volo.

4. In pueritia ubi necdum micant signa prudentiae nec germina rationis procedunt, jam arbor curiositatis crevisse videtur, quidam puer in tenera aetate Divo Bernardo consignatus fuit, ut ab eo instrueretur in virtutibus, & educaretur in statu religioso, Sanctus omnem diligentiam spondens, ut gradus perfectionis acquireret, eum acceptavit; primis diebus illum probare voluit, ut eum periceret, duabus patinis aviculam vivam impoluit, eaque puero tradidit ad cellam deportandas, stricte interim precipiens, ne ullo modo eas discooperiat; haec verba ferrum fuerunt, quae petram, appetitus percutientes, flammam curiositatis accenderunt, a sancto abiit, atque in via sic secum discutebat: repetito mandato mihi imposuit magister meus, ne scutellam discooperiam, quis divinare possit quid sub iis lateat, ac tantum piaculum sit superiorem scutellam amovere? sed cave, nam ne castangas tibi est interdictionem: quid aliud latere potest quam ferulum? & si hoc sit, suscipit quod animus mihi sit, quo stimulis gulas resistam, sed audite videor aliquid se movere. O Deus? & quid sit hoc? si pater me non videret, apertum, nullum est periculum, nescio quid agam, & quid ager si scutellas detexero? & si viderit, non nisi ferulae subiciat, & dum non amplius possit resistere impulsibus curiositatis, scutellas detexit, & avicula subito avolvavit, non multo post supervenit S. Bernardus, qui totius quod contigerat certior factus in stuporem est actus, in puero adeo juvene tantam curiositatem regnare, eum dimisit ad domum patris, ob curiositatem cum iudicis servitio Dei ineptum.

5. Quanto magis crescit aetas, eò plus augetur curiositas; postquam aeternus Creator grandem machinam caeli formavit, cum ornamentis solis, lunae, stellatum, planetarum, postquam fundasset terram, congregasset aquas, produxisset pisces, aves, herbas, plantas, flores, ferasque sylvestres, tres divinae personae producere hominem, ut horum omnium absolutus esset dominus decreverunt; jam scitis ad constitutionem hominis duas partes essentialis materiam, & formam, corpus, & animam intervenisse, *Fecit Deus hominem de limo terrae, & inspiravit in faciem eius spiraculum vitae, & factus est homo in animam viventem.* En partem corpoream, & spiritualem; hic ordinem, & prioritatem partium formatarum observare

debemus, primo format corpus, deum creaturam, si haec sine comparatione sit nobilior, dignior, cur Deus non dat illi praecedentiam, merito cum lex mandet, digniora esse praepone: & si corpus vellet coaequare cum anima, haec aliquam causam haberet ratione saltem prioritatis, nam lege determinante, dignitas ubi est maior, prioritas temporis non attenditur, ingeniosè respondet Procop. Gazzeus animam si certitè ante formationem corporis Adami, tunc vidisset formari manus, & interrogasset curiosus, in quem finem serviret manus, cur haberet tot digitos, & non plures, cur duae manus, & non duo capita, & sic discutendo de singulis membris cum maxima curiositate officia eorum interrogasset. Hinc Deus primo voluit formare corpus, deum animam creando insundere, & infundendo creare. *Nec Deus (ait Procop.) animam praeco-*

ante formationem corporis creat, videlicet ne sitis Curia rum, qua fiebant in spectrix. Clarius id alius expedit. Ita dicitur: Ideo non ante haec omnia ex nihilo eam creavit, ut in inspectricem eorum, quia eam curiam esse non desiderat.

6. Et quia loquimur de curiositate, nil scitome ut curiosum a vobis intelligendum, intelligit per me dubii resolutionem figurarem. Ex paradylo quatuor fluvios scaturisse legitur. Philon, qui exivit in partem fluit totam terram Egipti, Gyon, qui exivit per partem Ethioptiam, Tygris, qui irrigat totam Armeniam majorem, Euphrates, qui uno brachio Mesopotamiam, & altero Babyloisiam inundat. Nunc mea curiositas prodit, cur incolae illarum Regionum non navigant vel teodunt contra fluxum horum fluminum, ut sic ad paradylum terrestrem locum adeo deliciosum pertingerent. *Quid Deus esse Theodoroto curiositatem hominum praevideat, ex qua ducibus his fluvios hoc attendent, hinc ut mortificaret eorum curiositatem, voluit nominatos fluvios per paradylo per creatas subterraneos scaturire, & postea e visceribus terrae effluere. Hoc equidem non frustra omnium Deus, ita dispensavit, sed ut amputaret superfluum hominum curiositatem.*

7. Ex scriptoribus profanis hunc defectum esse insertum, & inveteratum in cordibus hominum deduci potest, ut refert Plutarchus in quibusdam Aegyptiis, dum nescio quid sub paradylo occultatum gestaret, ab amico rogatus, praedenter respondit: *Ideo velatum est ut synecris.* Eudoxius Philosophus sapienter, se velle conitari de Pyraustae, ut ad sphaeram solis attingere possit, originem ejus splendorum observare.

Seneca de quodam Canio Junio, narrat, eum libenter mori voluisse, ut non anima esset immortalis cognoscere posset, & non in instanti separationis a corpore posset scire an esset separata. Rex Antigonus per castra exercitus transfugas, sine cupiens, quid ageret Antagoras Poeta, eius tentationum adivit, & videns quod cogueret plices, dixit putasse quod Homerus plices vocaret, gesta Agamemnonis scribendo? Prudentibus respondit vates, & tu credis Agamemnonem in castris agere tantum curiosus indagasse, nam in exercitu coguerentur plices? nulla est res in mundo vel homine, quae successu temporis non deficiat, sed curiositas semper crescit, quod magis homo vitam producat, tanto magis curiositas juvenescit. De quodam sene decepto legitur, quod cum animam ageret audiens quosdam militantes, caput erecit, aures arrigendo, ut qui dicentem intelligeret, assantes, putantes eum auxilium petere, quid desideraret interrogantur. Quibus respondit, volebam audire, quid diceretis, & deum mori. Ideo quidam vates hunc defectum curiosus objiciens sic cecinit.

*Quidquid si ruri, quicquid sit in urbe requiris.
Et quid inops Coarus, quid Mida dives agat.
Quid tibi quisq; ferant aliena negotia rerum?
Aene magistratus Pamphile: nunquid spes?
Quis res alterius proprius indagat omnis?
Blandiri, aut nigro rodere dente cupit.*

8. An creditis Auditores e horum numero fuisse etiam mulieres, quae secuta sunt Salvatorem ob curiositatem, ut miracula ab eo patrata viderent, ego hoc non affirmo; sed id a sancto Luca Evangelista non specificari, sed eum tantum dicere: *ibant cum illo discipuli ejus, & turba copiosa.* Sed dato hoc non fuisse factum, ideo non dixim illas non esse curiosas. Quidam mercator Lusitanus ex India plurimas gemmas, raias, adamantes, rubinos, topazos, smaragdos, & similes uniones contulit, eas exposuit venales, & brevi tempore bono lucro illas vendidit. Solum smaragdi, vel quia non placuerunt, vel quia non erant perfecti, nullam emptorem habuerunt, audire quid fecerit, ut eos venderet? nonnullos se lectiores elegit, & deauratos Regibus misit rogans, ut si in publicum prodiret, hanc ei gratiam faceret, ut smaragdos in capillata gestaret, Regina id promissit, & sequenti die promissum stetit. Domicella Lusitanæ videntes

smaragdos, curiositate ducta scire cupierunt, quis illos donasset, vel unde eos habuisset, an in urbe reperirentur, ad mercatores miserunt, num illos haberent, & scientes apud illum mercatorem reperiri, non curantes pretium, vel expensas ex curiositate unico die omnes emerunt. Sed hæc domicellæ aliquatenus sunt excusabiles, vel quia accommodare se Reginae voluerunt, vel quia erant juvenes, earumque forma illum ornatum postulabat. Qui diceret si etiam mulieres grandævæ, quæ aptiores potius sunt dare consilium, quam illud à speculo recipere, in hoc defectu esse sint?

9. Sara uxor Abrahæ erat ætatis provecula. Sic Genesis: vel ut scribit doctissimus Abulenosis, *erat ambo senes*, Abraham centum, Sara nonaginta annos numerabat. Dum sanctus Patriarcha Sole calentissimo ad portam æcis hauriendi gratia sederet, tres Angelos à longe, quos peregrinos putavit, venire conspexit, & quia erat hospitalis, illis obviam processit, rogavitque ne producerent iter, sed domi suæ divertent, lassaque membra recrearent, se omni charitate excepturum, *Confortate cor vestrum, pisco transibitis, indicent enim dechnastis ad, servum vestrum.* Acceptarunt invitationem, & apud eum manserunt, Abraham totus latus domum intrat, servis imperat, Saram applicat cibis præparandis, & hospitibus tractandis: Sara nonnullas pastas conficit, servi vitulum tenerrimum, & pinguisimum mactant, Abraham mensam instruit, lac & butyrum affert, convivæ mensam adeunt, ab Abrahamo sub arbore extra tabernaculum non procul à domo inlustram, hilariter epulantur; prandio finita, Angeli ob charitatem exhibitam humanissime gratias agerunt, eique dixerunt *Habebit filium Sara uxor tua.* Hic facit textus hanc fœminam audire his verbis, dum se nonagenariâ consideraret, censeretque impossibile se concipere posse, risisse affirmat. *Risit Sara,* hic quoddam dubium moveo, si Sara non erat præfens, sed negotiis occupabatur domesticis, quomodo promissas Angelicas audire potuit, ut moveretur ad risum, maxime cum sub meridiem infra arborem pranderent? dixerat enim Abraham; *Requiescite sub arbore.* O lester hic sumit occasionem laudandi modestiam Sarae, fœminæque docendi ut Saram, coram hospitibus non comparando imitetur, *Docet hic Sara fœminas honestatem, ut non se oculis hospitem ingerant.* Ergo si abeta, quomodo poterat audire, & si non audivit, quomodo risit? N. ubi fuerit

Gen. c. 18.

Abul. ibid. 491. col. 2. lib. 8.

Gen. c. 8.

Oleas. hic s. 177. c. 10.

177
licab
5

rit Sara oblectate, Post ostium tabernaculi; elan-
 culum retro ostium curiosa aures arcebat, ut
 omnes discursus perciperet, quid nemp dicebant
 hospites, quidque maritus responderet. Hinc O-
 leas ibi
 lea iter affirmat, non esse novum, quod videamus
 foeminam ita curiosam, cum curiositas iis fami-
 lior sit, quam virtus: Antiquum vitium femi-
 narum est, omnia velle audire, omnes velle videre
 ex latetris. Hinc quidam moderatus Saram inter-
 rogat Si in tabernaculo, qua mulierem decebant,
 sollicita curabas, quomodo audire prolem habitu-
 ram? & sibi ipsi respondet. Inspecie quidquid di-
 cat textus, nisi post ostium tabernaculi, sed cur
 post ostium quasi absconditur: sine dubio, ut ducta
 quadam curiositate, qua dicebantur perciperet. Et
 Lippomanus concludit: Curiosus auscultabat mu-
 lierum more curiosior.

10. In ipsis etiam bestis hic notabilis defe-
 ctus depræhenditur, & quis unquam hoc crede-
 ret? defecto auditoris, an audi veritatis, vel apud
 Scriptores legitur, qualiter venatores capiant fi-
 mias Indicas, quæ ibidem maxima copia reperit-
 untur: Istæ simiæ sunt adeo suspiciosa, ut de noctu
 in terra manere, & dormire nolint, sed altissi-
 mas arbores scandant, in earumq; ramis quietem
 capiunt, Venatores itaque, qui hanc earum pro-
 prietatem norunt, arborem in qua dormire so-
 lent, observant, Una igitur splendente ad illas
 arbores se conferunt, finguntq; se nescire illas fi-
 mias in ramis quiescere, Multa paria ocrearum
 profertur, & omnibus excepto uno pari viscum
 interius afficiant, & sedendo ocreas quidam in-
 duit, & post aliquod temporis spatium ocreas
 exiit, & ocreas visco illinitas in terra arborem telin-
 quit, & retro dumetum se abscondit, simiæ quæ
 venatorum actiones omnes observarunt, descen-
 dunt, & curiositate ductæ omnia quæ viderunt
 imitantur, num ocreis bene incedatur, probant,
 illas in dunt, & quia sunt visco illinita subito
 accurrunt venator, & dum nec fugere, nec ut boi
 subire possunt capiuntur? & curiositatem suam.
 Hunc alludens ille doctus hoc symbolū forma-
 vit, eiq; tale leuama adiecit: *Seipsum seducit.*

11. Verbo. Non inveniens creaturam sensi-
 bilem, in qua non regnat curiositas; & esto om-
 nes dedecet, tamen hominem qui se profertur
 servum Christi, specialiter ita reddidit odiosum,
 ut si nil aliud esset, tamen quia eam summe pere-
 Filium Dei execratur, illum abominandum facit.
 Hoc deducere ex eo quod narrat sanctus Lucas,
 quo, iussu Pilati Salvator à ministris curiæ fuit
 ductus ad aulam Herodis, hic eo visio mirè est ex-

hilaratus, non solum quia dudum ejus colloqui-
 um appetit, sed & quia ex fama multa hereticæ
 ab eo gesta fuisse dederat, aliquod miraculum
 videre sperabat: Illi alloquitur, variis quærit, nec
 illum responsum refert, *Interrogabat eum multo
 sermonibus, at ille nihil ipsi respondebat, & tanta
 cum eo agebat, eiq; gratiam præstare conabat.*
 Si Christus affabilem omnibus etiam sibi non
 addidit præstitit, cur Herodi, qui erat perfoca
 illius, non responderet? forsitan quia parum ho-
 buit illum Herodem, qui crudeliter ter inno-
 centes pueros occidit, vel quia suum præcipue
 rem decollari fecit? alii dicunt, quod si Christus
 respondisset, propalasset suam sanctitatem, &
 innocentiam, & Herodes eum liberasset à morte
 quam ille libenter ob redemptionem inimici
 subire voluit. Has esse bonas rationes, cur Chri-
 stus siluerit non nego; Sed Janfenius, Catho-
 licus ad meum propositum respondens: Chri-
 stum tacuisse, quia Herodes curiosa & invidia
 scire voluit. Voluit ergo demonstrare hoc si-
 lentio, quantum sibi displiceret curiositas, eum-
 que sic mortificare voluit. Hinc Janfenius: *Non
 merebatur videre aures divina, quia tantum ex
 curiositate signum quærebatur responsum: & Ca-
 tholicus, nihil Iesus respondit, quia Herodes in-
 dignus fuit, eo quod ex curiositate fuerat motus.*

Noster Redemptor gloriosus etiam ululat-
 rexit, undique circa Jerusalem fama hoc divul-
 gavit, & ad aures Apostolorum detulit, omnesq;
 exhilaravit. Solutus Thomas fidem præbere non
 vult, in dō tonndē ait, *Nisi videris, & tangeris, &
 mittam manum meam in locum: et coram non
 credam.* Sapia humanata concaculum in quo
 erant discipuli, intrat, venit Iesus, & stetit in me-
 dio, Ad incredulum se venit, & digito cum vo-
 cat, manum ei portigit, ut plagas receditas me-
 lius tangere possit. Deinde dicit Thomæ, *Infer
 dignum tuum huc, pattem dextera, in que
 tat vilos lateris, disto operiet ocreas, mitte manū
 tuam in lacus meum.* Sed si Christus volēbas
 credi à Thomas suam resurrectionem, cur verbis
 hoc et non inlinuat, aut cur ejus intellectum
 splendore gracie non illustrat? nonne sufficit
 dicere, accede dō infidelis, me bene inuere, vul-
 tum observa. hanc meam humanitatem con-
 templatē, an non vides hanc vulnera, adhuc ma-
 dida sanguine? sine dubio ad hæc Thomas cre-
 didisset, quod exinde patet, quia sine tactu pla-
 garum, ad solam vocem magistri statim est con-
 vertus, & exclamavit, *Domine meus, & Deus
 meus.*

Paulus
 Arefi de
 viuis. p. 2.
 lib. 6. im-
 pre 174. f.
 6. n. 8.
 D. Dion.
 Cart lib. 2
 de remed.
 tent. f. 601.
 col. 1. art. 9
 Tom. O
 pufe. infig-
 giora.

Cur ergo tanta diligentia cicatrices renovari vult, ac si cicatrix & manibus velut latus transfoderetur. Respondit D. Joan. Chrysol. omittit: Considera demeritis clemenciam, qualiter & pro una cicatrice ostendit scripturam vulnera habentem. Cicatrices autem saltem non sunt, sed tamen quia solus Thomas quatuor in hoc eum prorsus Christus Sed D. Chrysol. non aliam rationem, quam curiositatem addit, dum Thomas dixit: Nisi videro, & tetigero & mittam manum meam in loca clavorum, non credam. Nunc videte, ad non Christum detestatur curiositatem, cum ut illam pelletur de corde Thomae eum invitavit ad vulvea sancta renovanda. Perinde ac dixisset, ut tua curiositas videat, & languendo cesset, contentor ut has plagas renovet: Insuper digitum tuum huc, mitte manum tuam in latus meum. Audiamus S. Chrysol. Cur Thomas vestigia fidei sic requirit? cur tam pie passionem tam digne discutit? arguit enim curam vulnera que manus inficit impia, de vota, dextera sic respicit: cur latus, quod impij militis lancea patefecit, referere manus mittitur obsequenti? cur dolorem periculis furoribus irrogatos, famulantis curiositas renovat immota? & quidem doctissimi scriptor doctissimam Chrysol. confirmans ait: Excite curiositatem in se, in se, in se, & respiciat vulnere a tortoribus in passione Christo inficitur: plane committit curiositas, mysteria Christi maculabat, requiritur vestigia fidei respiciat manuum plagas, respiciens lateris vulnus, re vocans de se tortorum immittes dolores. Quid detersus curiositate? qua Christiana fides iniquitatem sacrantiam? Quis crederet a curiositate violari fidem Dei?

14. Et cur creditis, Christum noluisse numero suorum discipulorum ascribi illum, qui non votis carnis discipulis aggregari petiit: Magister sequor te quocumque ieris: cur repulit eum dicens: Vulpes feras habent, & vulvres caeli nidus, filius autem hominis non habet ubi reclinet caput suum? si aliud Christus non intendit, quam sui sequacium numerum augere, cur hunc abegit, qui in hujus societate vivere, & mori voluit: mille responsiones adducunt S. Patres D. Petrus Chrysol. Describit non accedit, qui pernitenti dominum incantat sequi, sed omnia posse, qui promittit: dixisset cautius: sequar te quocumque ieris. S. P. August. intelligitur miraculo motum propter inanem jactantiam eius, qui voluisse, S. Dionys. Cart. Litteratus fuit, cooperavit multis infirmis sanantem a Christo acquiritur in laudando ipsum ad sanationem illorum, sicque vulnere percutiam multam a sanatis colligere: id est, concitavit beatus Simon de Cassia Aliquid iste sermone temporalis evolumentis sperabat ex Christo,

aut dolo iste prostravit: propterea huiusmodi responsionem accipit, non quod sequeretur, sed quia Christo nihil aderat commodi temporalis. Angelicus Doctor a Christo eum rejectum putat, quia curiosus fuit, non solum cupiebat videre miracula, quae Christus parabat, sed & a Christo suum servitium potestate facienda: miracula remunerandum sperabat; Sed Filius Dei, eius curiositatem deprehendens illum abegit, ac si dixisset: servitium abhorreo, nec curiosus pati possum, aliquid quare magistrum, ego te non volo. Ex mala inquit Angelicus, intentione volebat eum sequi, quia audiebat signum fuisse factum, volebat sequi, ut faceret signa.

14. Locutionibus adeo fuit exosa curiositas, ut ad illam extirpandam fancierint, ut nova referent multa aliqua puniretur. Lex Plutarcho teste revera celebranda: Laudanda Loventium lex, que si quis peregre reverteretur rogasset, nunquid novit: eum multa assiduebat. Si haec lex a Christianis observaretur: non essent tot curiosi. Et quis N. haec fecerit, non abominetur? videte aliquos toto die feriantes in plateis, vel terentes scana in tabernis, vel circumstantes, ut audiant nova quae Roma ex Hispania, Gallia, Germania venerunt, quam non melius facerent, si quid agatur in propria domo, scire contentatur: ego tales temporis prodigos, otiosos, mendaces, sictores appello. Ecce sane si tantum tempus bono animae impederent, quantum perdunt in his curiositatibus vanis, id utile ipsis foret, per duas horas, attenti audient novellas mendacis farras, nec illis molestum est tanto tempore stare, sed si per quadrantem horae debeant interesse mille, afficiuntur radio, murmurant, de oratione & patientiam perdunt. Quantum esset melius, ut tales tempus non curiositatibus similibus, sed domesticis negotiis impenderent? Philosophus illum, qui domo exiens conspiciat illumbebat, rediens vero deponerebat, objurgavit, quia a contrario egrediens illa domi relinquere, ne foris ad facta aliorum attenderet, reverterens vero illa usurpare, ut res domesticas curaret, debebat, docere voluit, homines in observandis actibus proximi oculos habere lineos, esse aequilas, & Argos, ad suas vero actiones esse talpas. Ideo tales interrogavit Plutarch. Cur homo tu alienis malis perspicaces habes oculos, in tuis cecutus, inverre cognoscens studium, & ista curiositatem ab externis transfer ad ea, quae sunt intra te.

15. Quae vos annales vestrae vitae erroribus repletos, historias vestrae familiae percurrere, & illas miseris plenas reperietis. Curiosos oculos tem-

B. Sim. de Cas. l. 9. c. 16. f. 502.

D. Tho. in c. 8. Mat. f. 6. col. 4. l. K.

Plut. de curios.

Carol. Sigon. l. 2. c. 3. de panis.

Plut. de curiosit. l. 2. l. D. n. 415.

per apertos habet, ut videat quid agant vicini, sed caecus est, ut attendat quid agant filii, *Incuria sui curiosum in alios facit*, dicebat S. Bernardus. Et dum curiosi conveniunt, nullus est cuius vitam & mores non examinent. Et quod peius est, ad infortunia miserorum exhilarantur, & ad prosperitatem fortunatorum contristantur, si obviant amico, vice salutationis, quid habeat novi querunt, si respondeat se nil nescire, repliant, vidi non neminem in foro discurrentem cum exteris, absque dubio aliqua nova habebat. Audi bella iam incipere, talem Principem conscribere milites, verbo, novellis vivunt, novis nutiantur, & pascuntur.

Cur non estis potius curiosi, ut sciatis in quo statu sit anima vestra. Num in statu salutis vel perditionis, vel quam actionem meritoriam, gratam, vel magis, vel minus gratam praestare possitis? de hac sancta, & laudabili curiositate nec vos cogitare credo. Quantum illa vobis noceat, tantum haec vobis proderit. Et si hucusque in hoc detestabili defectu fuistis, rei, deinceps vos emendate, & quiesco.

ALTERA PARS.

Acceptis autem omnes timor.

16. **P**opulus curiosus tam rarum prodigium resuscitat filii viduae videas, timere incipis, forsitan quia curiositas tandem in miseriam migrat, esto per divinum privilegium haec turbis non evenirent. Hanc veritatem Poetae docent. Ulysses ut per longum tempus fluctibus per mare agitur fuit, tandem ad aulam Aëoli Regis ventorum appulit. Humaniter ab eo exceptus fuit, & per aliquot dies in aula tractatus, Ulyssi valedicenti Rex in sacco ventos conclusos dono dedit, ne undas maris turbarent, & ille feliciter cursum itineris absolveret. Ulysses saccum accepit, & in loco sequestro navis recondidit. Illo dormiente socios curiositas incessit, videndi, quid in sacco esset, cum enim esset muscus Regis, nisi tati, & pretiosi illo contineri censebant. Sacrum invenerunt, curiosè aperuerunt, mare turbant, undas fluctus inverteunt, & ita navem concusserunt, ut milles in periculo submersio nis essent. Timebat Ulysses, atrepidabant navigantes, & nisi fuissent nauaræ, & naucleri expertes, omnes fuissent submersi, & iure causam curiositati attribueret potuissent.

17. Quid dicemus de Actæone? hic juvenis

venationi valde deditus erat, & dum quadam vice canibus conseqere tur feras, prope fontem aliquem venit, in quo Diana cum aliis Deabus per ritatem se lavare solebat. Actæonem invalida curiositas eam videndi, & inter fons, & que dumeta absconditus ne videretur, Dea se lavantes observavit, ejus male contigit, ut à Diana videretur, quæ indignata in certum eam mutavit. Canes ut eam viderunt, feramque putarent, ejus jugulum petierunt, & ungibus discerpente occiderunt, hic fructus fuit lux curiositatis. Hæc sunt fabulæ N, quas fluxerat Poetae, ut docerent homines curiositatem velut causam plurimum infortuniorum fugere.

18. A fabulis ad historias transivimus. Aristoteles, dum satis facturus curiositatis motus maris Euriipi investigare non posset, in illud se precipitem dedit, Similiter Phium se precipitavit in voragine montis Vesuvii historia referunt. Thales ille Milesius media nocte in platea, capite erecto, oculis fixis, mente composita caelum serenum contemplabatur, ut ex curiositate sciret dispositionem Planetarum, motum sphaerarum, numerum stellarum, velocem cursum primi mobilis ab Oriente in Occidentem, motus inferiorum orbium ab Occidente in Orientem, conjunctionem Planetarum, eorum oppositionem, an se respicerent peritiam scilicet an quadratum, an in puncto summo ascensus, vel imo descensus, an versus Septentrionem vel Austrum. Considerabat insignem faciem Zodiaci, lineam eclipticam, per quam continuo ambulat Sol. Observabat duos tropicos, duo æquinoctia, constellationes, quæ sunt in polo Boreali, velut Ursam majorem, & minorem, Andromedem, coronam Ariadnæ, Boötem, Biscolum, canes Sirei & Phocionis, mirabatur signa Australia, nempe libram, scorpionem, navem Argi, &c. Et dum his curiositatibus intentus, inopinato movens gressus in fossam incidit, cum aliquo suo damno. Hinc ab ancilla doctus, & reprehensus fuit: Bene apparet, & Thales, & cerebrum alio delinasse, curiosus spectas caelum, nec vides pericula, quæ tibi in terra immincent. Thalesi sunt tales similes, qui curiosi alienas actiones observant, esto longe absint, nec vident proprias, quæ domi contingunt, hinc contingit, ut in foveam adverstatis, & miseriarum cadant.

19. David tantus sanctus, & Rex in gubernando adeo prudens, ac in observatione præceptorum divinatorum tam accuratus, quid quæso